

Vogels op de Lochemse Golfbaan

Kerkuilenbroedsucces in het clubhuis

Toen Goen Jansen op 18 mei van dit jaar de nestcontrole hield, kon hij zijn geluk niet op. In de nestkast boven het bargedeelte van de Graafschap Golf- & Countryclub in Lochem zat een broedsel van een kerkuil. "De verrassing was groot," vertelt het trouwe clublid en de schrijver over vogelzaken op de Lochemse Golfbaan, "omdat er afgelopen jaar bij meerdere controles geen spoor van de aanwezigheid van uilen was. Als dat wel het geval is, kun je dat aan de braakballen zien." Hierbij het verdere relaas van Goen Jansen, zoals dat ook in het fraaie clubblad werd opgenomen.

Auteur: Goen Janssen

Bij de genoemde controle vloog een oudervogel, waarschijnlijk het vrouwtje, uit de kast. Er lag een stapeltje donsballen, de jonge uilskuikens. Ik heb toen vijf kopjes in de kluwen kunnen zien, in het schemerdonker. De nestkast is moeilijk te bereiken: ladders op de vliering, bijna geen mogelijkheid om te staan, te lopen, laat staan een ladder neer te zetten. Maar waar een wil is... En hoewel ik daar twee jaar geleden een lelijke val heb gemaakt, ben ik toch doorgegaan met het beklimmen van de ladders.

Messen, ringen en wegen

Op 31 mei zouden de uiltjes geringd worden. Zij worden dan uit de nestkast gehaald en in een afgesloten mandje naar beneden gebracht om de ringprocedure te ondergaan.

Iedere vogel wordt voorzien van een ring met uniek nummer, waardoor het beest een individu wordt dat gevolgd kan worden. De leeftijd in dagen wordt bepaald aan de hand van de vleugellengte. Het geslacht en gewicht worden bepaald. Als ze teruggevangen worden, kun je, na melding bij het Vogeltrekstation, zien hoe ver ze van hun geboorteplek zijn terechtgekomen,

maar ook of zij een vaste partner hebben of met een andere partner in dezelfde nestkast broeden, hun leeftijd en gezondheid. Soms worden vogels heel intensief gevolgd.

Toen ik de uiltjes uit de nestkast pakte, wist ik niet wat ik zag. Geen vijf, maar zeven jonge

vogels in de kast. Een broedsel met zeven jongen is vrij uitzonderlijk. Arme ouders, die vier muizen per jong per etmaal moeten aanslepen, vooral in de korte zomerse nachtelijke uren.

Het ringen is altijd heel bijzonder. Vogels van zo dichtbij zien lukt niet zo vaak. Bovendien kun

De mestkast is ook van binnen moeilijk te bereiken.

je ze even in de hand hebben, en uilen hebben toch altijd iets speciaals. Op de foto's kun je zien dat er nogal wat leeftijdsverschil tussen de jonge uilen is.

Verschil in leeftijd en gewicht

Als jonge vogels vliegrijp zijn, gaan de ouders minder voedsel aanbieden om de jongen uit het nest te lokken. Bovendien wordt het gewicht van de jonge vogels daardoor kleiner, waardoor ze gemakkelijker op de vleugels kunnen. Bij het wege van jonge vogels zie je dat ze het grootste gewicht hebben als de veren nog niet helemaal ontwikkeld zijn. Dus oudere jonkies wegen minder! In afwijking van de meeste vogelsoorten, beginnen kerkuilen meteen na de leg van het eerste ei te broeden, waardoor er een verschil in leeftijd ontstaat, soms wel twee weken. Mezen bijvoorbeeld beginnen pas te broeden nadat het legsel compleet is; zij vliegen snel achter elkaar uit.

Uil gevallen!

Zaterdagochtend 2 juni kreeg ik al voor achten vanuit het clubhuis een telefoontje van Dinie, dat er een jonge kerkuil voor de ingang van het clubhuis op de grond zat. Een half uur later zat de tweede er ook. Beide uit het nest gevallen. Dan denk je: wat moet ik ermee, wat kan ik hieraan doen? Meestal is het 't beste om die vogels maar met rust te laten; de ouders vinden ze wel. Vervolgens ging er bij mij een belletje rinkelen. De uiltjes waren eigenlijk te jong om uit te vliegen. Wat zou de oorzaak zijn? Ik kwam tot de conclusie dat die oorzaak honger zou zijn. Zou er een ouder omgekomen zijn? Zouden er te weinig muizen voorradig zijn? Het nest was groot; waar-

schijnlijk overleven de jongsten uit zo'n nest niet. Ik nam het besluit de uilen naar een roofvogelopvang in Barchem te brengen – niet natuurlijk, maar wel een behoorlijke zekerheid dat deze uiltjes niet binnen een paar dagen van de honger zouden doodgaan.

Honger stillen

Mevrouw Holtslag van de roofvogelopvang in Barchem constateerde meteen dat de uiltjes 'broedmager' waren. Ze hoopte de jongen aan het eten te krijgen. Er worden muizen gefokt om als voedsel te dienen voor gewonde en uitgehongerde roofvogels. Deze muizen worden vers, dus warm, gevoerd; dat schijnt eetlust op te wekken...

Naar aanleiding van bovenstaande en na overleg met het vogelasiel, hebben we in de namiddag nog drie uiltjes uit de nestkast gehaald en overgebracht naar het vogelasiel. Deze vogels worden de eerste tijd in een kooi gehouden en gevoed. Vervolgens gaan ze in volières om het vliegen machtig te worden. In die volières zijn bakken met levende muizen, en daarnaast worden er dode aangeboden. De uiltjes moeten leren zelf muizen te vangen; daarna kunnen ze terug in de natuur. De ervaring leert dat de vogels zichzelf in de natuur kunnen redden.

Volgens de laatste berichten gaat het goed met onze vijf uiltjes. En mevrouw Holtslag van de roofvogelopvang heeft aangegeven dat zodra dat mogelijk is, de jonge uilen in de omgeving van ons clubhuis zullen worden losgelaten...

Uilen meten

Uilen ringen

Uilen wegen